

59
LT

FACTS

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Rizikos dėl triukšmo darbe mažinimas

Kasdien Europoje milijonai darbuotojų yra veikiami triukšmo darbe ir su juo susijusios rizikos. 2005 m. Europos saugos ir sveikatos savaitės proga agentūra parengė ataskaitą, kurioje nagrinėjama, kaip Europos direktyvų sistema ir papildomais standartais sprendžiamas triukšmo keliamo pavojaus darbuotojams klausimas, siekiant sumažinti didelius dėl triukšmo prastėjančios sveikatos ir jo sukeltų nelaimingų atsitikimų žmogiškuosius, socialinius ir ekonominius kaštus.

Europos triukšmo darbe politika

„Pagrindų direktyva“⁽¹⁾ ir kitos darbo vietai taikomos direktyvos, kaip antai direktyvos dėl triukšmo⁽²⁾, asmeninės apsaugos priemonių⁽³⁾ ir nėščią darbuotojų⁽⁴⁾, numato įvairių visiems darbuotojams triukšmo keliamų grėsmių (ne tik klausos pablogėjimo dėl triukšmo) reguliavimo sistemą. Pagrindų direktyva numato bendruosius prevencijos principus, o išsamesni reikalavimai yra numatyti konkrečiose direktyvose, iš kurių svarbiausia – 2003 m. direktyva dėl triukšmo.

Bendrieji prevencijos principai

- Rizikos pašalinimas
- Rizikos, kurios neįmanoma pašalinti, vertinimas
- Rizikos sumažinimas triukšmo šaltinyje
- Darbo pritaikymas kiekvienam asmeniui
- Suderinimas su technikos pažanga
- To, kas pavojinga, keitimas tuo, kas nepavojinga arba mažiau pavojinga
- Nuoseklios bendrosios prevencijos politikos kūrimas
- Prioritetas kolektyvinėms apsaugos priemonėms, palyginti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis
- Tinkami nurodymai darbuotojams

Darbdaviai turi užtikrinti rizikos kontrolę triukšmo šaltinyje, pašalinti arba kaip galima labiau sumažinti triukšmo keliamą riziką, atsižvelgdami į technikos pažangą ir turimas prevencijos priemones. Jei yra geresnių rizikos šalinimo arba mažinimo priemonių

(1) 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo.
(2) 2003 m. vasario 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/10/EB dėl būtiniausių sveikatos ir saugos reikalavimų, susijusių su fizinių veiksmų (triukšmo) keliamą riziką darbuotojams. Ši direktyva keičia 1986 m. direktyvą dėl triukšmo.
(3) 1989 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyva 89/656/EEB dėl būtiniausių saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimų, darbuotojams darbo vietoje naudojant asmenines apsaugos priemones.
(4) 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų skatinti, kad būtų užtikrinta geresnė nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų sauga ir sveikata, nustatymo.
(5) Konkretaus atvejo tyrimas, pateiktas *Health and Safety Executive*, „Sound solutions“ leidinyje (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

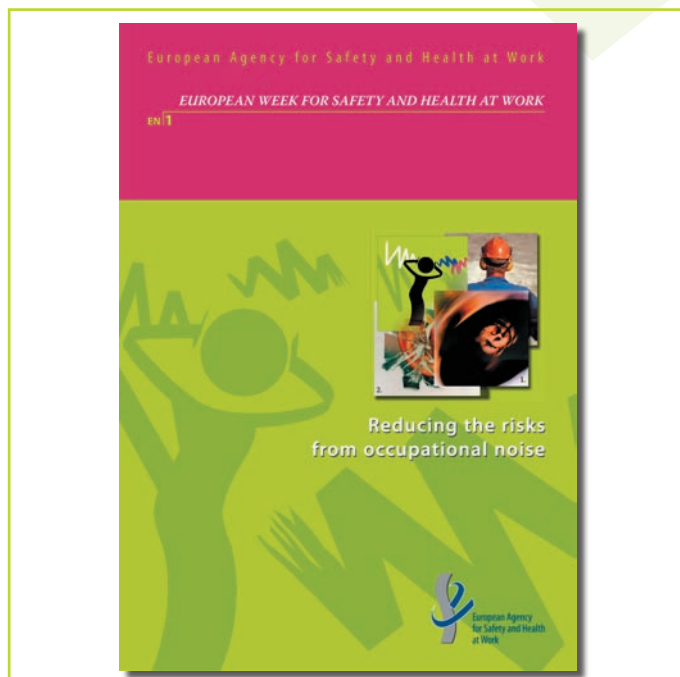
(pvz., sprendžiant problemą triukšmo šaltinyje), neturėtų būti naudojamos asmeninės klausos apsaugos priemonės, pavyzdžiui, ausų kištukai.

2003 m. direktyvoje dėl triukšmo yra įvardyti veiksniai, kurie turi būti išnagrinėti vykdant triukšmo keliamos rizikos kontrolę:

- darbo metodai, kuriuos taikant triukšmo poveikis mažesnis;
- darbo priemonių, kurios skleidžia kiek galima mažiau triukšmo, pasirinkimas;
- darbo vietų ir darbuotojų įrengimas bei išplanavimas;
- darbuotojų informavimas, instruktavimas ir mokymas;
- triukšmo mažinimas techninėmis priemonėmis;
- darbo priemonių, darbo vietų ir jų sistemų priežiūros programos;
- triukšmo mažinimas geriau organizuojant darbą;
- poveikio trukmės ir intensyvumo ribojimas, sudarant darbo pamainų grafikus.

Konkretaus atvejo tyrimas: pneumatinio preso keliamo triukšmo mažinimas

Pneumatinio preso pavaros išmetamas suspaustas oras ir į metalinį įrenginio šliaužiklį atsidaužiantis metalinis pavaros šliaužiklis kėlė didelį triukšmą. Išmetamo suspausto oro keliamas triukšmas buvo sumažintas įmontavus duslintuvą ir nukreipus orą į akyto polietileno gaubtą, o triukšmo poveikis – tarp metalinių paviršių sumontavus 8 mm storio patentuoto uretano elastomero paklotą. Iš viso triukšmas buvo sumažintas 9 dB, o bendras preso darbo našumas iš esmės nesumažėjo⁽⁵⁾.

Direktyvos, pagal kurias turi būti diegiamos priemonės darbo vietoje, nėra vienintelė priemonė, kuria saugoma darbuotojų sveikata. „Direktyvos dėl mašinų“ ⁽⁶⁾ ir „direktyvos dėl lauko sąlygomis naudojamos įrangos“ ⁽⁷⁾ reikalavimai, pagal kuriuos gamintojai turi pateikti informaciją apie įrangos skleidžiamą triukšmą ir tam tikrais atvejais jį apriboti, taip pat turėtų padėti mažinti darbuotojų patiriamą riziką.

Šiose direktyvose taip pat aiškiai nurodoma, kad, norint mažinti triukšmą darbe, prevencijai užtikrinti nepaprastai svarbus yra įrangos projektas. „Mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad rizika, kylanti dėl oru skleidžiamo triukšmo, būtų sumažinta iki žemiausio lygio, atsižvelgiant į technikos pažangą ir galimybę naudoti triukšmą mažinančias priemones, ypač prie triukšmo šaltinio“ ⁽⁸⁾.

Vykdamas triukšmo darbe prevenciją ypač svarbūs yra standartai. 2003 m. direktyvoje dėl triukšmo yra nurodytas standartas ISO 1999:1990, skirtas vertinti poveikį darbuotojams, o daugelyje Europos standartizacijos komiteto (CEN) techninių komitetų parengtų standartų yra nuostatų dėl triukšmo, kuriomis siekiama įgyvendinti pagrindinius direktyvos dėl mašinų reikalavimus, susijusius su sveikata ir sauga nuo triukšmo.

Triukšmas pramogų sektoriuje

Rengdamos 2003 m. direktyvos dėl triukšmo įgyvendinimo muzikos ir pramogų sektoriuose priemonės, valstybės narės gali pasinaudoti teise į papildomą dvejų metų pernamąjį laikotarpį direktyvos reikalavimams šiuose sektoriuose įgyvendinti. Sunkumas, su kuriuo susiduriama, yra tas, kad čia atliekamo darbo tikslas dažnai yra kurti garsą, todėl įprastos apsaugos nuo triukšmo sampratos nėra taikytinos. Kita vertus, nekyla abejonių dėl to, kad daug darbuotojų savo kasdieniniame darbe patiria tokio lygio garso slėgį, kuris gali pakenkti klausai.

Nėra akivaizdaus sprendimo, kaip vienu metu išvengti didelio laikino akustinio poveikio ir garantuoti kaip galima geresnę meninę išraišką. Praktišką sprendimą galima surasti tik derinant įvairias garso mažinimo priemones. Agentūros ataskaitoje pateikiami keli konkretūs su šiuo sektoriumi susiję tyrimų pavyzdžiai, kuriuose nurodomi įvairūs darbuotojų klausos apsaugos būdai.

Rizikos dėl triukšmo darbe mažinimas

Visas ataskaitos tekstas anglų kalba yra pateiktas agentūros interneto svetainėje (<http://osha.eu.int/publications/reports/>), iš kurios jį galima atsisiųsti nemokamai. Nacionaliniai teisės aktai gali numatyti griežtesnius standartus. Tai reikia išsiaiškinti su atitinkama įgyvendinančiąja institucija. Gali būti ir kitų svarbių direktyvų, kurios nenurodytos šiame trumpame sąrašė.

Svarbios direktyvos

- ☑ 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo
- ☑ 1989 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyva 89/656/EEB dėl būtiniausių saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimų, darbuotojams darbo vietoje naudojant asmenines apsaugos priemones
- ☑ 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/686/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su asmeninėmis apsaugos priemonėmis, suderinimo
- ☑ 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų skatinti, kad būtų užtikrinta geresnė nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų sauga ir sveikata, nustatymo
- ☑ 1994 m. birželio 22 d. Tarybos direktyva 94/33/EB dėl dirbančio jaunimo apsaugos
- ☑ 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo
- ☑ 2000 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/14/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamą triukšmą, suderinimo
- ☑ 2003 m. vasario 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/10/EB dėl būtiniausių sveikatos ir saugos reikalavimų, susijusių su fizinių veiksmų (triukšmo) kelianti rizika darbuotojams, keičianti 1986 m. gegužės 12 d. Tarybos direktyvą 86/188/EEB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su triukšmo poveikiu darbe

Išsamesnė informacija

Šis informacinis lapelis parengtas prisidedant prie 2005 m. Europos saugos ir sveikatos darbe savaitės kampanijos. Kitų informacinių lapelių ir informacijos apie triukšmą galima gauti adresu <http://ew2005.osha.eu.int>. Informacijos apie ES saugos ir sveikatos teisės aktus galima rasti adresu <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

⁽⁶⁾ 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo.

⁽⁷⁾ 2000 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/14/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių lauko sąlygomis naudojamos įrangos į aplinką skleidžiamą triukšmą, suderinimo.

⁽⁸⁾ Direktyvos dėl mašinų pagrindiniai sveikatos ir saugos reikalavimai, 1 priedo 1.5.8 punktas.

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, faks. (34) 944 79 43 83

El. paštas: information@osha.eu.int

